

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання науково-
методичної ради Тернопільського
ОКІППО
від 05 вересня 2025 р. № 5

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Тернопільського ОКІППО
Олександр ПЕТРОВСЬКИЙ
05 вересня 2025 року

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

**«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
СОЦІЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ»**

Розробники програми	Коротюк Зоряна Михайлівна, методист, в. о завідувача навчально-методичного центру практичної психології і соціальної роботи ТОКІППО
Найменування програми	Розвиток професійних компетентностей соціальних педагогів
Цільова група	Соціальні педагоги
Мета програми	Професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення професійних компетентностей соціальних педагогів закладів загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО), необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р , та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898
Напрямок програми	Розвиток професійних компетентностей відповідно до Положення про психологічну службу у системі освіти України (наказ Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31 липня 2018 року за № 885/32337) та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами)
Обсяг програми	30 годин (1 кредит ЄКТС)
Форма підвищення кваліфікації	Очна, змішана, дистанційна з використанням дистанційних технологій в синхронному або асинхронному режимах
Перелік компетентностей, що формуватимуться	Формування та розвиток професійних компетентностей: інформаційно-цифрова компетентність психологічна компетентність емоційно-етична компетентність. компетентність педагогічного партнерства інклюзивна компетентність прогностична компетентність організаційна компетентність оцінювально-аналітична компетентність здатність до навчання впродовж життя
Основні завдання програми	- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей соціальних педагогів; - поглибити й розширити обсяг знань соціальних педагогів з теорії і практики щодо здійснення соціально-педагогічного патронажу й супроводу учасників освітнього процесу для створення безпечного, підтримувального й інклюзивного середовища; - активізувати розвиток значущих професійних якостей соціальних педагогів; - удосконалити вміння соціальних педагогів відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку; - поглибити й розширити теоретичні знання із фахових і психолого-педагогічних дисциплін
Строки виконання програми	2026 рік
Графік освітнього процесу	Відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації педагогічних працівників
Кадрове забезпечення програми	Кавецький В.Є. , в.о. завідувача кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Жизномірська О.Я. , доцент кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти, кандидат психологічних наук; Корман М.М. , доцент кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти, кандидат історичних наук;

	Колодійчук О.Я., доцент, в.о. завідувача кафедри змісту і методик навчальних предметів, кандидат педагогічних наук; Олексюк О.Р., доцент кафедри змісту і методик навчальних предметів, кандидат педагогічних наук; Бабовал Н.Р., доцент, в.о. завідувача кафедри менеджменту і методології освіти, кандидат економічних наук; Петришин Л.Й., професор кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти; Петровський О.М., директор, кандидат історичних наук, доцент; Коротюк З.М., методист, в.о. завідувача навчально-методичного центру практичної психології і соціальної роботи; Ярмолицька С.О., методист навчально-методичного центру практичної психології і соціальної роботи.
Додаткові послуги	Можливість проживання у гуртожитку
Місце виконання програми	вул. В. Громницького, 1, м. Тернопіль (за місцем роботи)
Вартість/безоплатність надання освітньої послуги	Освітні послуги для слухачів курсів надаються безоплатно / за кошти фізичних та / або юридичних осіб, з інших джерел, не заборонених законодавством; вартість встановлюється на основі затвердженого кошторису
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	Відповідно до норм, визначених Статутом інституту
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідцтво про підвищення кваліфікації
Очікувані результати навчання	Знання: основних положень чинного нормативно-правового забезпечення діяльності соціального педагога в системі загальної середньої освіти; цілей та завдань соціально-педагогічного патронажу та супроводу учнів у контексті реалізації Державного стандарту базової середньої освіти; сучасних підходів до створення безпечного та підтримувального освітнього середовища. Уміння: застосовувати психолого-педагогічні, правові та соціальні знання для захисту прав дітей, корекції їхньої поведінки, взаємодії з громадою та створення здорового середовища; впроваджувати ефективні моделі підтримки освітнього середовища; здійснювати психопрофілактичну роботу щодо булінгу, кібербулінгу, насильства в освітньому просторі; надавати допомогу учасникам освітнього процесу в умовах стресу, травматичного досвіду та кризових ситуацій; підвищувати мотивацію до навчання в учнів, враховуючи їхні вікові та психологічні особливості; демонструвати готовність до змін, гнучкість і адаптивність у професійній діяльності; підтримувати емоційне благополуччя педагогів, знижувати рівень професійного вигорання та сприяти розвитку резиліентності. Диспозиції (цінності, ставлення): готовність до реалізації сучасних цілей освіти, формування духовних цінностей, патріотизму, національної свідомості та здорового способу життя, партнерської взаємодії, здійснювати освітній процес на засадах Концепції Нової української школи; дотримуватися етичних норм професійної діяльності, зберігати конфіденційність та професійну дистанцію.
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	https://ippo.edu.te.ua/teaching/pidvishhennya-kvalifikacii/osvitni-programi-2026

Зміст навчального модуля	Кількість годин				
	Аудиторні	Практична складова	Самостійна робота	Контрольні заходи	Разом
Психолого-педагогічні аспекти забезпечення якості освітнього процесу. Інклюзивне освітнє середовище.					
Формування психологічної компетентності педагога в сучасних умовах.	2	-	-	-	2
Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного часу.	2	-	-	-	2
Разом за модулем	4	-	-	-	4
Супровід професійного зростання соціального педагога.					
Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу.	2	-	-	-	2
Практичні інструменти генеративного штучного інтелекту для створення електронних освітніх ресурсів: дидактичні та методичні аспекти.	2	-	-	-	2
Булінг і мобінг в освітньому середовищі: правові, психологічні та управлінські аспекти.	2	-	-	-	2
Профілактика емоційного вигорання (виснаження) педагога та основні підходи щодо зміцнення психічного здоров'я.	2	-	-	-	2
Ціннісні пріоритети педагога та освіти	2	-	-	-	2
Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації.	2	-	-	-	2
Організація діяльності соціального педагога освітнього закладу.	2	-	-	-	2
Самоорганізація професійної діяльності: траєкторія професійного розвитку соціального педагога.	2	-	-	-	2
Психологічна підтримка збереження та зміцнення ментального здоров'я учасників освітнього процесу.	2	-	-	-	2
Разом за модулем	18	-	-	-	18
Контрольно-аналітичний					

Круглий стіл «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу».	-	-	-	2	2
Варіативний складник					
	2	-	-	-	2
	2	-	-	-	2
	-	2	-	-	2
Разом	4	2	-	-	6
Усього	24	4	-	2	30

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА)

	Зміст навчального модуля	Кількість годин				
		Аудиторні	Практична складова	Самостійна робота	Контрольні заходи	Разом
Модуль 1	Психолого-педагогічні аспекти забезпечення якості освітнього процесу. Інтегративне освітнє середовище.					
	Формування психологічної компетентності педагога в сучасних умовах.	2	-	-	-	2
	Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного часу.	2	-	-	-	2
	Разом за модулем	4	-	-	-	4
Модуль 2	Супровід професійного зростання практичного психолога					
	Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу.	2	-	-	-	2
	Практичні інструменти генеративного штучного інтелекту для створення електронних освітніх ресурсів: дидактичні та методичні аспекти.	-	-	2	-	2
	Булінг і мобінг в освітньому середовищі: правові, психологічні та управлінські аспекти.	-	-	2	-	2
	Профілактика емоційного вигорання (виснаження) педагога та основні підходи щодо	2	-	-	-	2

	зміцнення психічного здоров'я.					
	Ціннісні пріоритети педагога та освіти	2	-	-	-	2
	Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації.	2	-	-	-	2
	Організація діяльності соціального педагога освітнього закладу.	2	-	-	-	2
	Самоорганізація професійної діяльності: траєкторія професійного розвитку соціального педагога.	-	2	-	-	2
	Психологічна підтримка збереження та зміцнення ментального здоров'я учасників освітнього процесу.	2	-	-	-	2
	Разом за модулем	12	2	4	-	18
Модуль 3	Контрольно-аналітичний					
	Круглий стіл «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу».	-	-	-	2	2
	Варіативний складник					
		-	-	2	-	2
		-	-	2	-	2
		-	2	-	-	2
	Разом	-	2	4	-	6
Усього		16	4	8	2	30

ЗМІСТ

Модуль 1. Психолого-педагогічні аспекти забезпечення якості освітнього процесу. Інклюзивне освітнє середовище.

Тема 1. Формування психологічної компетентності педагога в сучасних умовах.

Анотація. Формування психологічної компетентності учасників освітнього процесу. Основні аспекти психологічної компетентності педагога. Методи формування психологічної компетентності особистості. Пріоритетні напрями психологічної компетентності.

Психологічний комфорт у закладі освіти та його зв'язок із успішністю здобувачів освіти. Роль психологічної компетентності у формуванні самодостатнього педагога в реаліях сьогодення. Матеріал може бути використаний педагогами, класними керівниками, асистентами учителів, методистами та керівниками закладів освіти щодо формування психологічної компетентності та прояву стресостійкості у викликах війни.

Список рекомендованої літератури:

1. Бойко В.В. Психологічна компетентність – необхідна умова освітньої реформи URL: <https://naurok.com.ua/psihologichna-kompetentnist-vikladacha-101630.html> (дата звернення: 03.02. 2026).
2. Професійно-психологічна компетентність учителя як запорука успішності учнів URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01000rnt-3fd0.docx.html> (дата звернення: 04.02. 2026).
3. Психологічна компетентність та вміння застосовувати її у своїй педагогічній діяльності URL: <https://nzs.lycey.org.ua/news/20-05-30-07-01-2024/> (дата звернення: 04.02. 2026).
4. Щорс В. В. Психологічна компетентність – необхідна складова професійної компетентності творчого педагога. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/000x8k-e974.docx.html> (дата звернення: 03.02. 2026).

Тема 2. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах воєнного часу.

Анотація. Інклюзивна культура педагога. Профіль вчителів інклюзивних закладів опрацьований Європейським агентством з особливих потреб та інклюзивної освіти. Психолого-педагогічні, організаційні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти в кризових і надзвичайних ситуаціях.

Бар'єри, що перешкоджають успішному налаштуванню педагогів на роботу в інклюзивному середовищі. Компоненти готовності педагога до роботи з здобувачами освіти з ООП в умовах війни: аксіологічний, емоційно-мотиваційний, когнітивний, вольовий, операційно-компетентнісний, комунікативний, рефлексивний.

Ефективні педагогічні стратегії інклюзивної освіти. Міждисциплінарна взаємодія з фахівцями психолого-педагогічного супроводу. Прийоми і методи підтримки учнів з ООП з різними нозологіями. Матеріал може бути використаний педагогами, методистами та керівниками закладів освіти при роботі в інклюзивному середовищі.

Список рекомендованої літератури:

1. Безпалько О. Соціально-психологічна готовність педагогів до інклюзивної освіти: теорія і практика. *Освітнологічний дискурс*. 2022. №2. С.43–50.
2. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах війни та повоєнний час: навчально-методичний посібник. К., 2025. 194 с.
3. Демченко І. Формування психологічної готовності педагогів до інклюзивного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2020. №28. С.54–61.
4. Кавецький В. Є. Особливості підготовки педагогів до реалізації завдань інклюзивної освіти в умовах нових суспільних викликів. Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 25 квітня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, О. Я. Колодійчук, Г. Р. Корицька, О. Р. Олексюк, Ю. М. Починок, В. Я. Гайда, І. І. Подлесна. Тернопіль, 2025. С. 19-22.

Модуль 2. Супровід професійного зростання практичного психолога.

Тема 1. Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу.

Анотація. Енергоефективність як складова екологічної та соціальної компетентностей учасників освітнього процесу в умовах сучасних суспільних викликів. Формування енергоощадної поведінки як чинника зменшення негативного впливу на довкілля та підвищення соціального добробуту. Взаємозв'язок між енергоспоживанням, екологічними наслідками та якістю життя громади. Соціальний вимір енергоефективності в контексті соціальної справедливості, енергетичної безпеки та колективної відповідальності.

Роль закладу освіти у формуванні енергоефективної культури та ціннісних орієнтацій. Освітні практики, STEM-підходи та проектна діяльність, спрямовані на розвиток практичних навичок ощадливого використання енергоресурсів. Інтерактивні і практичні завдання для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Матеріал має прикладну спрямованість і може бути використаний у професійному розвитку педагогів та освітній діяльності закладів освіти.

Список рекомендованої літератури:

1. Грінченко Р. В., Орленко О. М. Енергоефективність в Україні: стан та перспективи покращення. Науковий вісник Одеського національного економічного університету : Збірник наукових праць №1-2 (314-315), 2024.С. 117–125. URL: [http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/314-315/pdf/NV_ONEU_1-2_2024_\(on-line\).pdf#page=117](http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2024/314-315/pdf/NV_ONEU_1-2_2024_(on-line).pdf#page=117) (дата звернення:03.02.2026).

2. Енергоефективність у школах: готові посібники для вчителів. 2025.URL: <https://nus.org.ua/2025/07/25/energoefektyvnist-u-shkolah-gotovi-posibnyky-dlya-vchyteliv/> (дата звернення: 03.02.2026).

3. Краснянський М. Ю. Енергозбереження: навчальний посібник. К.:Видавничий дім «Кондор», 2020. 136 с. URL:https://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/enerkr.pdf (дата звернення:03.02.2026).

4. Навчальний посібник до вивчення курсу «Викликиенергоефективності: співпраця України з ЄС» для студентів спеціальності 076«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 101 «Екологія», 192«Будівництво та цивільна інженерія» другого рівня вищої освіти. – Полтава: НУ «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка», 2020. URL: <http://energoefektivnosti-2020.pdf> (дата звернення: 03.02.2026).

Тема 2. Практичні інструменти генеративного штучного інтелекту для створення електронних освітніх ресурсів: дидактичні та методичні аспекти.

Анотація. Поняття генеративного штучного інтелекту — різновиду штучного інтелекту, здатного створювати новий освітній контент, зокрема тексти, візуальні матеріали та програмний код. Можливості, переваги та виклики створення електронних освітніх ресурсів.

Використання спеціалізованих сервісів Chalkie.ai, Worksheets.ai, Padlet TA для створення інтерактивних робочих аркушів, а також NotebookLM для роботи з навчальними матеріалами, аналізу джерел інформації, систематизації даних та підтримки аналітичної діяльності педагога Порівняння платформ Gemini та ChatGPT, що розглядаються як приклади генеративного штучного інтелекту, який функціонує на основі розмовних запитів і забезпечує інтерактивну взаємодію з користувачем. Створення Gem-ботів (персоналізованих помічників у середовищі Gemini), які дають змогу налаштовувати сценарії роботи з освітнім контентом.

Список рекомендованої літератури:

1. Штучний інтелект — асистент сучасного вчителя : навч. посіб. / [СвітланаДоценко, Вікторія Ворожбіт-Горбатюк,Тетяна Собченко, Марина Корнієнко]. Х. : Вид-во «Ранок», 2025. 176 с. (Серія «Освіта сьогодні»).

2. Головка Д.Ю. Штучний інтелект у діяльності педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 73 с.

3. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>

Тема 3. Булінг і мобінг в освітньому середовищі:правові, психологічні та управлінські аспекти.

Анотація. Актуальність проблеми булінгу як одного з ключових викликів сучасного освітнього середовища. Психологічні аспекти проблеми, які розкривають причини, форми прояву, ознаки булінгу, їхній вплив на емоційний стан дітей і дорослих. Правові аспекти протидії булінгу в закладах освіти, повноваження та відповідальність учасників освітнього процесу відповідно до чинного законодавства України. Мобінг як окреме явище в освітньому середовищі, його основні форми прояву, механізми захисту прав потерпілих та питання правової відповідальності.

Ефективні практики, кейси та інструменти профілактики булінгу і мобінгу, спрямовані на формування культури взаємоповаги, партнерської взаємодії. Матеріал може бути використаний педагогічними працівниками, практичними психологами, керівниками закладів освіти у створенні безпечного освітнього середовища.

Список рекомендованої літератури:

1. Закон України. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо

запобігання та протидії мобінгу (цькуванню). Документ 2759-IX, чинний, поточна редакція – Прийняття від 16.11.2022 URL: <https://surl.li/pgrorbt>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Документ 8073 1 -X, чинний, поточна редакція – Визнання конституційними окремих положень від 11.12.2025, підстава-в007р710-25 URL: <https://surl.li/nzfilw>

3. Мін'юст пояснює, що таке мобінг на роботі та як розпізнати цькування і захистити свої права. URL: <https://surl.li/dvejqn>

4. Як боротися з насильством і булінгом у закладах освіти: рекомендації освітнього омбудсмена. URL: <https://surl.li/zhzooz>

5. Як має працювати комісія з розгляду випадку булінгу в закладі освіти. URL: <https://surl.li/zdvzqy>

Тема 4. Профілактика емоційного вигорання (виснаження) педагога та основні підходи щодо зміцнення психічного здоров'я.

Анотація. Емоційне вигорання педагога як наслідок тривалого професійного стресу та високого емоційного навантаження. Основні прояви, причини та ризики емоційного виснаження в сучасних умовах освітнього середовища.

Практичні підходи до профілактики вигорання, розвитку навичок емоційної саморегуляції та підтримки психічного здоров'я педагога. Формування усвідомленого ставлення до власного ресурсного стану та збереження професійної ефективності й психологічної стійкості.

Список рекомендованої літератури:

1. Вербицька, Л., Коновалова, О. Психологічні особливості емоційного вигорання педагогічних працівників. *Психологічний журнал*. 2025, №15, с. 40–46. DOI: 10.31499/2617-2100.15.2025.342105. URL: <https://psyj.udpu.edu.ua/article/view/342105> (дата звернення: 02.02.2026).

2. Щерба, Н. Емоційне вигорання вчителів ЗЗСО: інтерпретація скринінгового дослідження в контексті інклюзивної освіти. *Професійна педагогіка*. 2024, № 2(29), с. 163-170. DOI: 10.32835/2707-3092.2024.29.163-170. URL: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/960> (дата звернення: 02.02.2026).

3. Letiucha, L. & Skliarenko, O. Семінар як засіб профілактики синдрому емоційного вигорання вчителів іноземних мов в умовах війни. *Вісник педагогічних наук Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2023, № 4(115). DOI: 10.35433/pedagogy.4(115).2023.8. URL: <https://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/295237> (дата звернення: 04.02.2026).

4. Пахомов, І. В. & Киричок, Т. П. Дослідження особливостей професійного вигорання педагогічних працівників закладів ПТНЗ та шляхи його профілактики. *Науковий журнал Хортицької національної академії* (серія «Педагогіка. Соціальна робота»). 2025, № 1(12), с. 88-94. URL: <https://journal.khnnra.edu.ua/index.php/files/arti> ... (дата звернення: 05.02.2026).

Тема 5. Ціннісні пріоритети педагога та освіти.

Анотація. Ціннісні засади професійної діяльності педагога в умовах сучасних суспільних викликів. Роль освіти як носія гуманістичних, демократичних і національно-культурних цінностей, що формують особистість здобувача освіти та забезпечують цілісний розвиток суспільства. Професійний менталітет учителя. Ключові ціннісні пріоритети педагогічної діяльності.

Ціннісні позиції педагога як чинники створення безпечного, підтримувального й мотивувального освітнього середовища. Педагог як самоактуалізована і самореалізована особистість. Розвиток здатності до ціннісної рефлексії, усвідомлення власних особистісних і професійних орієнтирів та їх узгодження з місією конкретної людини і системи сучасної освіти. Матеріал може бути використаний педагогами, методистами та керівниками закладів освіти для впровадження ціннісного підходу в освітню практику.

Список рекомендованої літератури:

1. Горожанкіна О. С. Формування життєціннісного середовища в закладі загальної середньої освіти: досвід моделювання та реалізації. Освітні процеси у формальній та неформальній освіті. URL: https://www.researchgate.net/publication/376465370_Formuvanna_zittecinnisnogo_seredovisa_v_zakl

adi zagalnoi serednoi osviti dosvid modeluvanna ta realizacii

2. Кавецький В.Є. Життєстійкість особистості педагога в умовах нових суспільних викликів. Інновації в освіті: реалії та перспективи розвитку : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 11 травня 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 267-272.

3. Калюжна Т.Г. Ціннісні пріоритети вчителя та освіти. Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. пр. 2012. Вип. 34. С. 251–256.

4. Гусак В. Нова українська школа у поступі до цінностей. *Житомирщина педагогічна*. 2021. №3. С. 1-9.

Тема 6. Громадянська компетентність та інформаційна стійкість в епоху дезінформації.

Анотація. Громадянська компетентність у сучасній освіті трактується як інтегрована здатність особистості діяти відповідально в демократичному суспільстві, критично оцінювати соціальні процеси та інформаційні повідомлення, усвідомлювати власну культурну й національну ідентичність. Інформаційна стійкість — це сформована здатність особи або спільноти протидіяти маніпулятивному інформаційному впливу шляхом критичного мислення, медіаграмотності та ціннісної саморегуляції. Масове поширення цифрових технологій, соціальних мереж і можливість миттєвого обміну повідомленнями суттєво ускладнило процес розрізнення достовірної інформації та дезінформації. У сучасному інформаційному середовищі громадянська компетентність неможлива без здатності критично працювати з інформацією, критично її осмислювати, усвідомлювати.

Основна література:

1. Філософські аспекти інформаційної війни: правда, маніпуляція та критичне мислення. /Ірина В. Дятлова, Тетяна В. Кондратюк-Антонова, Іван М. Цихуляк – <file:///C:/Users/user/Downloads/epg7.7.pdf>

Тема 7. Організація діяльності соціального педагога освітнього закладу.

Анотація. Нормативні документи, які регулюють діяльність соціального педагога в закладі освіти: національні та міжнародні програмні документи, стратегії, програми.

Зміст, принципи завдання діяльності соціального педагога. Ключові аспекти психосоціальної допомоги учасникам освітнього процесу в сучасних реаліях.

Статус психологічної служби в Україні як структурного підрозділу системи освіти закріплений законодавством (Закон України «Про освіту» (2017), Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020), Положення про психологічну службу у системі освіти України (2018).. Основні принципи Державного стандарту базової середньої освіти.

Список рекомендованої літератури:

1. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу <https://imzo.gov.ua/>

2. Лист МОНУ від від 24 липня 2019 року № 1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України». URL: <https://imzo.gov.ua/>

3. Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» України від 07.07.2025 № 21/08-586 Про методичні рекомендації «Пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти України в 2025/2026 навчальному році». URL: <https://imzo.gov.ua/2025/07/07/lyst-imzo-vid-07-07-2025-21-08-586-pro-metodychni-rekomendatsii-priorytetni-napriamy-roboty-psykholohichnoi-sluzhby-u-systemi-osvity-ukrainy-v-2025-2026-navchal-nomu-rotsi/>

4. Лист РОППО від 13.11.2019 №01-11/989 «Щодо взаємодії працівників психологічної служби із батьками здобувачів освіти». URL: <https://roippo.org.ua/ua/> https://www.facebook.com/rivneoiippo/?locale=uk_UA

5. Положення про психологічну службу у системі освіти України (наказ Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31 липня 2018 року за № 885/32337).

Тема 8. Самоорганізація професійної діяльності: траєкторія професійного розвитку соціального педагога.

Анотація. Самоорганізація професійної діяльності фахівця як усвідомлена спрямованість на розвиток компетентностей. Безперервний професійний розвиток. Зміст та основні елементи

індивідуальної траєкторії професійного зростання. Інструменти моделювання індивідуальної траєкторії професійного розвитку. Етапи формування індивідуальної професійної траєкторії. Алгоритм індивідуального професійного розвитку.

Модель професійної компетентності соціального педагога. Принципи розробки індивідуальної траєкторії професійного розвитку соціального педагога. Професійна криза та деформації. Складові самоосвітньої діяльності фахівця.

Список рекомендованої літератури:

1. Андрєєнкова В. Л., Войцях Т. В., Гриців І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Флярковська О. В., Харківська Т. А. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу : навч.-метод. посіб. Київ, 2023. 149 с.
2. Назаренко О., Олесюк Н. Як за допомогою профстандарту вибудувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку педагогів. Практика управління дошкільним закладом. № 1. 2022. URL: <https://ezavdnz.expertus.com.ua/947142>
3. Планування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічних працівників. Український інститут розвитку освіти, 2023 .https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/broshura_6_planuvannya_indyvidualnoyi_trayektoriyi_profesijnogo_rozvytku.pdf
4. Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
5. Хітрова О. В. Абетка-антистрес (на допомогу соціальним педагогам та практичним психологам). Дубно, 2022. 80 с.

Тема 9. Психологічна підтримка збереження та зміцнення ментального здоров'я учасників освітнього процесу.

Анотація. Ментальне (або психічне) здоров'я – базова необхідність кожної людини. Проблема захисту ментального здоров'я. Сучасні виклики і проблеми дослідження ментального здоров'я українців у часи війни. Стратегічні напрями підвищення ефективності надання практичної допомоги учасникам освітнього процесу.

Чинники впливу на ментальне здоров'я. Основні компоненти психічного здоров'я. Система підтримки ментального здоров'я.

Практичний інструментарій збереження ментального здоров'я учасників освітнього процесу.

Список рекомендованої літератури:

1. Карамушка, Л.М. (2022). Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати: Метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730974/>
2. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи – [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу режим доступу. URL: www.psyua.com.ua
3. Цигульська Г.Ф. Загальна та прикладна психологія. Як допомогти собі та іншим. Курс лекцій. Навчальний посібник. К.: Наукова думка. 2000. 189с.
4. Цюман Т., Нагула О. Психологічна формула безпеки як концептуальна основа формування навичок безпечної поведінки особистості. *Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка»*. 2021. № 35 (1). DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2021.35>

ВАРІАТИВНИЙ СКЛАДНИК

1. Психологічна безпека особистості: превенції кризових явищ в освітньому середовищі.
2. Формування мовленнєвої компетентності в осіб з ООП.
3. Супервізія та інтервізія як інструменти професійної підтримки й розвитку педагога.
4. Академічна доброчесність як складова академічної культури учасників освітнього процесу.
5. Сучасні підходи формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.
6. Життєстійкість педагога в умовах освітнього середовища як соціальна необхідність і складова безпеки життєдіяльності.